

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Číslo 400
14. září 2020

V tomto čísle naleznete

[Úvodník státní tajemnice](#)

[Kulaté stoly Národního konventu](#)

[Akční plán pro kritické suroviny](#)

[Zpráva Komise o strategickém výhledu](#)

[Videokonference ministrů financí](#)

[Situace v Bělorusku](#)

[Snižování emisí do roku 2030](#)

[Program evropských institucí](#)

Milí čtenáři,

léto se s námi pomalu loučí a po krátké pauze znovu pokračují pravidelná jednání a akce. Vzhledem k tomu, že prakticky celá Evropa nyní čelí opětovnému nárůstu případů onemocnění covid-19, budou většinou probíhat videokonferenčně nebo za jiných mimořádných opatření.

Několik důležitých jednání proběhlo již minulý týden. Za sebou máme mimo jiné jednání ve Slavkovském formátu (S3), které na úrovni premiérů proběhlo po dlouhé době. Předsedové vlád ČR, Slovenska a Rakouska ve středu 9. září ve Vídni diskutovali především o možnostech regionální spolupráce na platformě S3 a tématech nadcházející mimořádné Evropské rady. O těch pak diskutovali také premiéři zemí Visegrádské skupiny v pátek 11. září v polském Lublinu. Kromě toho se věnovali také boji s pandemií covid-19 nebo vztahům EU – USA a zaměřili se také na aktuální situaci v Bělorusku. V Berlíně pak na konci týdne proběhlo také neformální zasedání ministrů hospodářství a financí.

Tento týden zahájila pondělní videokonference vedoucích představitelů EU a Číny, které se na straně EU zúčastnil předseda Evropské rady Charles Michel, předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová a za německé předsednictví

v Radě kancléřka Angela Merkelová. Hlavními tématy videokonference, která navazuje na červnový 22. summit EU – Čína, byly otázky změny klimatu, hospodářské a obchodní otázky nebo reakce na pandemii covid-19.

Pokračovat budou také jednání na úrovni Rady EU. Ve středu a ve čtvrtek se v německém Osnabrücku setkají ministři školství, kteří se budou věnovat odbornému vzdělávání a přípravě a užší spolupráci v této oblasti na úrovni EU/ESVO. V pátek proběhne videokonference Rady pro konkurenceschopnost, část vnitřní trh a průmysl. Na programu jednání je schválení a politická diskuse ministrů k závěrům Rady k prohlubování vnitřního trhu pro silnou obnovu a konkurenceschopnou, udržitelnou Evropu a politická diskuse ministrů na téma odolnost a oživení: Posilování mezinárodní konkurenceschopnosti evropského průmyslu.

V pátek se po dlouhé době uskuteční kulatý stůl Národního konventu o EU, kvůli mimořádným opatřením videokonferenčně. Jeho tématem budou priority předsednictví ČR v Radě EU 2022, zejména otázka, jaká témata by mohla v době předsednictví v Evropě dominovat, jaká můžeme předvídat a jak ambiciózní by měly být priority předsednictví ČR a předsednického tria.

Kulaté stoly Národního konventu na podzim 2020

Národní konvent o Evropské unie bude s ohledem na pandemii nemoci covid-19 pokračovat v pozměněné formě. Tradiční kulaté stoly s fyzickou účastí budou vzhledem ke zpřísněným epidemiologickým opatřením pořádány online v rámci platformy Webex Teams. První kulatý stůl podzimního běhu se uskuteční již tento pátek 18. září 2020 od 9 do 11 hodin.

Kulaté stoly konané v příštích měsících svou tematikou naváží na neuskutečněné jarní debaty o tématech, která jako vždy hýbou Českem ve vztahu k Evropské unii. První zájmový kulatý stůl se bude zabývat otázkou **priorit předsednictví České republiky v Radě EU 2022**. Odborným garantem se stal Institut pro evropskou politiku (EUROPEUM). Debata se kromě priorit České republiky zaměří také na spolupráci v rámci předsednického tria s Francií a Švédskem a na otázku, jak správně využít

i další instituce Evropské unie v prosazování českých zájmů.

Stále aktuálním tématem je vzhledem k poslední schůzi Evropské rady a ekonomické situaci Evropské unie i otázka **zelených investic v rámci plánu obnovy**. Na jaké oblasti zelených investic by se měla Česká republika zaměřit v otázce čerpání finančních prostředků plynoucích z nově dojednaného nástroje Next Generation EU a na další otázky bude kulatý stůl hledat odpověď 30. října 2020.

Kromě oblasti zelených investic se listopadový kulatý stůl dotkne i tematiky budoucí podoby evropské integrace. **Konference o budoucnosti Evropy** bude tématem dalšího kulatého stolu. Přestože se původně odstartování celého procesu plánovalo na 9. květen 2020, tedy Den Evropy, /pokr. na s. 2/

oficiální zahájení dialogu mezi institucemi, státy a aktéry muselo být odloženo z důvodu pandemické situace. Kulatý stůl na téma Konference o budoucnosti Evropy se proto uskuteční 27. listopadu 2020.

Lze předpokládat, že bude diskutováno, jakým způsobem by měla Konference probíhat na národní úrovni a jaké priority by Česká republika měla na Konferenci prosazovat.

Poslední kulatý stůl roku 2020 se zaměří na **vnější politiku Unie vůči Africe** a proběhne 18. prosince 2020. Po-

sledním z tohoto cyklu kulatých stolů bude 29. ledna 2021 debata na téma **budoucnosti migrační politiky**.

Další informace, včetně podkladových materiálů, doporučení a videí z již proběhlých diskuzí naleznete na naší webové stránce www.narodnikonvent.eu nebo na profilech sociálních sítí Národního konventu, tedy na tzn. Twitteru, Facebooku a Instagramu.

/J. Sochor/

Akční plán pro kritické suroviny > Komise

Dne 3. září Komise ve svém sdělení předložila nový akční plán pro kritické suroviny společně s aktualizovaným seznamem kritických surovin a prediktivní studií.

Kritické suroviny jsou zásadní pro fungování a integritu mnoha průmyslových ekosystémů, přístup ke zdrojům a udržitelnost jejich využívání je tedy klíčem pro zvyšování odolnosti a autonomie EU. Akční plán se soustředí na aktuální výzvy a navrhuje konkrétní opatření, která mají vést ke **snížení závislosti Evropy na třetích zemích** zejména skrze diverzifikaci dodávek a zlepšení cirkulace zdrojů.

Navrhovaná opatření by také měla přispět k plnění cílů EU v rámci tranzice k zelené a digitální ekonomice. Komise také přichází s aktualizovaným **seznamem kritických surovin**, který by měl nyní lépe odrážet současnou hospodářskou situaci. Tento seznam obsahuje 30 surovin včetně **lithia**, které je klíčové pro přechod na elektromobilitu.

Samotný akční plán obsahuje **následující cíle**: (i) vytvoření odolných hodnotových řetězců pro průmyslové ekosystémy EU, (ii) snížení závislosti na primárních kritických surovinách, (iii) posílení získávání domácích surovin z prostředí v EU a (iv) diverzifikace získávání surovin ze třetích zemí.

Aby byly cíle naplněny, Komise předkládá několik konkrétních **opatření**. Například by mělo dojít k zřízení **evropského sdružení pro suroviny**, jež by se mělo primárně zaměřit na zvýšení odolnosti EU v hodnotovém řetězci vzácných zemin a magnetů. Komise bude dále spolupracovat s členskými státy a regiony při **určování těžebních a zpracovatelských projektů** v EU, přičemž bude klást důraz na oblasti těžby uhlí.

Komise bude také ve svých činnostech využívat **program monitorování Země Copernicus** a skrze program Horizont Evropa bude **podporovat výzkum a inovace**, zejména pokud jde o nové technologie těžby a zpracování či recyklaci.

Aby došlo k zajištění dodávek kritických surovin v rámci Evropy, bude Komise zakládat a dále rozvíjet **strategická mezinárodní partnerství**. V roce 2021 by měla být zahájena pilotní partnerství s Kanadou, některými africkými zeměmi a zeměmi v sousedství EU. V rámci těchto partnerství pak bude kladen důraz na **udržitelné a odpovědné těžební postupy** a transparentnost.

/V. Smolková/

Zpráva Komise o strategickém výhledu > Komise

Komise v pátek 11. září přijala první zprávu o strategickém výhledu, která má identifikovat vznikající problémy i příležitosti, a pomoci tak Evropské unii při strategickém rozhodování. Strategický výhled má sloužit jako rámec pro dlouhodobé strategické uvažování o prioritách EU. Zpráva předestírá důvody pro využívání strategického výhledu při tvorbě politik EU a zavádí komplexní koncept odolnosti EU, který je hlavním tématem letošní zprávy.

Zveřejněná zpráva o strategickém výhledu byla v kontextu koronavirové pandemie vytvořena s ohledem na ambiciózní plán na podporu oživení Evropy a také na dlouhodobé priority Komise zejména v oblasti zelené a digitální transformace. Odolnost EU je proto posuzována v **čtyřech oblastech**: sociální a ekonomické, geopolitické, ekologické a digitální. V každé oblasti popisuje zpráva kapacity, zranitelná místa a příležitosti, které koronavirová krize odhalila a jež je třeba ve střednědobém až dlouhodobém horizontu řešit.

Strategický výhled má pomoci zdokonalit koncepci politik, rozvíjet strategie, které obstojí v budoucnosti a zajistit, aby byla krátkodobá opatření v souladu s dlouhodobými cíli. Komise se strategickým výhledem pracuje již mnoho let, nyní má však v úmyslu integrovat jej do všech oblastí politiky.

Letošní zpráva o strategickém výhledu také představuje prototyp „**přehledu odolnosti**“ (resilience dashboard), který by mezi členskými státy a dalšími klíčovými zúčastněnými stranami nastroval diskusi o tom, jak nejlépe odolnost monitorovat. Zprávy o strategickém výhledu z roku 2020 i z následujících let budou zdrojem informací pro výroční projevy předsedkyně Komise o stavu Unie a pro pracovní programy Komise. Stejně tak z nich budou vycházet nadcházející interinstitucionální jednání o vůbec prvním viceletém programování.

Na každoroční konferenci Evropského systému pro strategickou a politickou analýzu (ESPAS), která se bude konat v listopadu 2020, dojde k zahájení činnosti celounijní sítě pro strategický výhled složené ze zástupců členských států, akademické sféry, průmyslu a občanské společnosti. Tato konference bude také vhodnou příležitostí k zahájení diskuze o tématu příští zprávy o strategickém výhledu.

/R. Franěk/

Ministři financí EU se v pátek 11. září potkali na neformálním jednání Rady pro hospodářské a finanční věci v Berlíně. Jednání se zaměřilo primárně na témata spojená s pandemií covid-19 a jejími dopady. Ministři diskutovali zkušenosti týkající se schopnosti EU reagovat rychle a adekvátně na výzvy a krize a na možnosti dalšího posílení EU v tomto kontextu. Vyhodnotili také současnou hospodářskou situaci a opatření pro obnovu. Dalším důležitým tématem bylo nastavení efektivního a spravedlivého mezinárodního zdanění a hledání vlastních fiskálních zdrojů do rozpočtu EU. Delegaci ČR na jednání vedla ministryně financí Alena Schillerová.

Před klasickým zasedáním Rada zasedla po prvé fyzicky od února i **euroskupina** už pod vedením nově zvoleného předsedy Paschala Donohoe, který se této funkce ujal 13. července. Na zasedání ve standardním formátu si ministři vyměnili názory na současnou hospodářskou situaci v eurozóně, přezkoumali politická opatření na vnitrostátní a evropské úrovni a zaměřili se na potřeby oživení. V inkluzivním formátu ministři financí zhodnotili probíhající práci na posílení bankovní unie s cílem poskytnout vodítka pro další práci.

Řádně zasedání Rady se zaměřilo na 5 témat. Cílem tématu „**Svrchovaná Evropa po koronaviru**“ bylo zaměřit

se na zkušenosti týkající se schopnosti EU jednat rychle a adekvátně na výzvy a krize, kterým EU musela čelit. Jak již napovídá název dalšího bodu „**Obnova Evropy: hodnocení a cesta vpřed**“, záměrem diskuze bylo zhodnotit současnou situaci ekonomického dopadu pandemie covid-19 ale i možnosti nástroje pro obnovu, tzv. RRF.

Širší reflexe proběhla na téma „**Vlastní zdroje: směrem k účelné fiskální architektuře v 21. století**“, v rámci kterého popřední ekonomové Clemens Fuest a Jean Pisani-Ferry prezentovali argumenty pro využití systému obchodování s emisemi jako nového budoucího zdroje financování rozpočtu EU. Téma „**Spravedlivé a efektivní zdanění**“ rozproudilo debatu o reformě mezinárodního daňového systému, která má vést k dosažení účinného zdanění, zejména s ohledem na digitalizaci a její dopad na provádění ekonomických činností.

Ministři se na konci diskuze společně diskutovali o tom, zda může **digitalizace** způsobit změny v základních tržních strukturách a mechanismech ve srovnání s průmyslovými ekonomikami či ekonomikami založenými na službách.

/M. Ondíčová/

Situace v Bělorusku > Evropský parlament

Na schůzi Podvýboru pro lidská práva (DROI) Evropského parlamentu 7. září pozvali poslanci tři hosty z řad běloruské opoziční koordinační rady, Alese Bialiatského (předseda Centra pro lidská práva VIASNA), Alexandra Yarashuka (prezident Běloruského kongresu demokratických odborových svazů), a Antona Trafimoviče (novinář pro RFE/RL a člen Běloruské asociace novinářů). Zasedání se také zúčastnili členové delegace pro vztahy s Běloruskem.

Během debaty dali poslanci znovu najevo, že podporují dřívější stanoviska Evropské unie a Parlamentu, kterými EU potvrdila, že **neuznává výsledek prezidentských voleb z 9. srpna** a že nadále podporuje pokojné demonstrace běloruských občanů za svá občanská práva a za neuznání výsledku prezidentských voleb. Velmi jasně se poslanci vymezili vůči policejnímu nátlaku a případům brutality a mučení, které se během voleb a následných demonstrací opakují.

Na začátku zasedání byl dán **prostor členům běloruské opoziční koordinační rady**, aby mohli podat zprávu o stavu demonstrací a o incidentech policejního nátlaku a brutality s nimi spojenými. I přesto, že se v posledních

dnech a týdnech na demonstracích zatýkali účastníci demonstrace a novináři, shromáždilo se v neděli v centru Minsku na 200 tisíc lidí. Členové koordinační rady připomněli, jak je důležité, aby v popředí demonstrací za občanská práva a svobodné volby byli běloruští občané. Také vyzdvihli význam podpory ze strany EU, která by měla být nadále v této oblasti aktivní - jak v oficiálních prohlášeních, tak v rozšíření sankčního seznamu na osoby spojené s porušováním lidských práv v Bělorusku. Zazněl zde také **apel na EU, aby stupňovala politický tlak na běloruský režim** a jeho ruského spojence na propuštění svévolně zadržovaných demonstrantů, a také aby správně vyšetřila všechny případy brutality a mučení ze strany policie.

Během debaty se poslanci a jejich běloruští hosté shodli na tom, že by EU měla nadále podporovat demonstrace a rozšířit svou podporu o aktivní občany/instituce z řad občanské společnosti. Debatovalo se také o nutnostech změny oficiálního stanoviska EU k Bělorusku a dále o možném rozšíření sankčního seznamu EU, který by měl zahrnovat i prezidenta Alexandra Lukašenkua.

/J. Janek/

Snížení emisí do roku 2030 > Evropský parlament

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI) Evropského parlamentu přijal na svém zasedání v pátek 11. září zprávu týkající se evropského právního rámce pro klima. Poslanci podpořili obecný cíl dosažení klimatické neutrality do roku 2050, zároveň však požadují ambicióznější cíl snížení emisí do roku 2030 oproti návrhu Komise.

Poslanci v přijaté zprávě navrhuje posílit cíl Unie v oblasti klimatu pro rok 2030 směrem ke snížení emisí o 60 % ve srovnání s rokem 1990 (namísto 50 % - 55% , jak navrhuje

la Komise). Navrhují rovněž, aby Komise na základě posouzení dopadů navrhla stanovení prozatímního cíle do roku 2040.

Poslanci též vyzývají Komisi, aby do 31. května 2023 **stanovila trajektorii, jak dosáhnout uhlíkové neutrality do roku 2050** a to formou aktu přijatého řádným legislativním postupem. Poslanci požadují, aby Komise posoudila a navrhla změny všech relevantních právních předpisů EU, které se snižováním emisí skleníkových plynů souvisejí. /Pokr. na s. 4/

Komise by podle nich měla každé dva roky vydat zprávu o pokroku EU a členských států při dosahování cílů v oblasti klimatu. Měl by být také vytvořen nezávislý vědecký orgán, který by sledováním pokroku zabýval.

Na rozdíl od návrhu Komise si poslanci rovněž přejí, aby jak EU, tak všechny členské státy do roku 2050 zajistily dosažení nulových emisí na svém území, a požadují **do-statečné financování ze strany EU i členských států**. Zpráva navrhuje doplnit cíl klimatické neutrality cílem po roce 2050 tak, aby se zajistilo, že pohlcování skleníkových plynů do roku 2051 překročí emise v Unii a ve všech členských státech. EU a členské státy musí také postupně ukončit veškeré přímé a nepřímé dotace na fosilní paliva (nejpozději však do 31. prosince 2025). Parlament jako celek bude o svém postoji k evropskému právnímu rámci pro klima hlasovat během plenárního zasedání ve dnech 5. – 8. října.

Ambice EU stát se do roku 2050 prvním klimaticky neutrálním kontinentem na světě je ústřední myšlenkou Zelené

dohody pro Evropu, kterou Komise pod vedením Ursuly von der Leyenové představila v prosinci 2019. Komise nejprve v listopadu 2018 nastínila svou vizi dosáhnout klimatické neutrality v EU do roku 2050 v souladu s cílem Pařížské dohody (tj. udržet globální nárůst teploty výrazně pod 2 °C a usilovat o to, aby se tento nárůst udržel na 1,5 °C). V březnu 2019 podpořil cíl EU dosáhnout nulové bilance emisí skleníkových plynů Evropský parlament.

Následně v usnesení z listopadu 2019 Parlament vyhlásil stav klimatické a environmentální nouze. Návrh nařízení, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (EU) 2018/1999 (evropský právní rámec pro klima) představila Komise v březnu 2020 s cílem doplnit stávající politický rámec stanovením dlouhodobého směru a zakotvením cíle dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality do práva EU.

/J. Linková/

Program evropských institucí, 15. až 21. září > Informace

Plenární zasedání Evropského parlamentu, 14. - 17. září

V tomto týdnu uskuteční plenární zasedání Parlamentu v Bruselu. Poslanci si během něj mj. vyslechnou prohlášení předsedkyně Komise o stavu Unie (středa) a projednají návrh rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů EU.

Zasedání kolegia komisařů, 16. září

Hlavními tématy budou implementace facility na podporu oživení a odolnosti, digitální balíček a klimatické cíle do roku 2030.

Neformální zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport, 16. a 17. září

Jednání se zaměří na dopady covid-19 na vzdělávání a odbornou přípravu.

Videokonference Rady pro konkurenceschopnost, 18. září

Jednání se v části vnitřní trh a průmysl zaměří na politickou debatu ministrů na téma: „Prohloubený jednotný trh pro silné oživení a konkurenceschopná, udržitelná Evropa“.

Neformální zasedání Rady pro zahraniční věci ve formátu ministrů obchodu, 20. - 21. září

Neformální Rada bude mít tři hlavní témata – stav prověrky obchodní politiky EU, jejíž uzávěrka byla aktuálně posunuta z 15. září o dva měsíce, situaci v ocelářském průmyslu v EU a volbu generálního ředitele Světové obchodní organizace (WTO).

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 400, týden od 7. až 13. září 2020 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz